

KRÁTKO O BIBLI

Pavel HANES

Biblia je trvale svetovým bestsellerom č.1. Podľa Spojených biblických spoločností roku 2011 bola celá Biblia preložená do 469 zo 6500 jazykov sveta. Katolícka biblická federácia vydala roku 2008 štatistiku, podľa ktorej časti Biblie boli preložené do 2454 jazykov sveta. To činí Bibliu najprekladanejšou knihou na svete. Čo je na Biblii vlastne také zaujímavé?

VŠEOBECNÁ CHARAKTERISTIKA BIBLIE

Najprv uveďme všeobecný opis tejto zaujímavej knihy:

NÁZOV

Slovo "Biblia" je množné číslo gréckeho slova "biblion" (knižička). V preklade teda "Biblia" znamená "knižičky".

OBSAH

Biblia pozostáva zo 66 kníh rôzneho rozsahu a štýlu. Z týchto kníh 39 tvorí Starú zmluvu a 27 kníh tvorí Novú zmluvu.

Stará zmluva sú spisy židovského (a neskôr aj kresťanského) náboženstva, ktoré sa delia na: Mojžišov zákon (Tóra), historické, múdroslovné a prorocké knihy.

Nová zmluva pozostáva z Evanjelií (život a učenie Ježiša Krista), Skutkov apoštolských (história ranej cirkvi), vyučujúcich listov (usmernenie učenia a života v cirkvi) a prorockého Zjavenia Jánovho.

VZNIK

Biblia, tak ako ju poznáme dnes, vznikala v priebehu 1400 až 1600 rokov, tj. počas asi 60 generácií. (Mojžiš písal vyše tisíc rokov pred Kristom, pričom zrejme používal aj staršie písomné záznamy - pravdepodobne hlinené tabuľky - a Ján písal Zjavenie asi okolo r.100 po Kristu).

Bibliu písalo asi 40 autorov rôzneho pôvodu a povolania. Boli medzi nimi králi, roľníci, rybári, štátnici, učitelia, kňazi a iní. Biblia bola písaná v palácoch aj vo väzniciach, na púšti aj v krásnej prírode.

Biblia bola napísaná postupne v troch rečiach: v hebrejčine, v aramejčine a v gréčtine.

ZACHOVANIE

Materiály, ktoré sa v staroveku používali na písanie, a na ktorých bola pôvodne Biblia napísaná, boli papyrus, pergamen (špeciálne spracovaná koža), hlinené tabuľky, kameň. Staré odpisy biblického textu sú dodnes zachované na papyrusových zvitkoch, alebo v papyrusových a pergamenových kódexoch.

Z Novej zmluvy sa zachovalo okolo 5000 gréckych rukopisov rôzneho rozsahu - od malých fragmentov až po celý text. Takto je Nová zmluva knihou s najlepším textovým svedectvom z celej starovekej literatúry. Svedčí o tom oveľa kratší čas medzi originálom a najstaršími zachovanými úplnými odpismi (u Novej zmluvy: 250 rokov, napr. u Cézarovho diela - 1000 rokov), ďalej veľký počet rukopisov (u NZ: 5000 gréckych, s prekladmi až 24 000 rukopisov, u Cézara: len 10 rukopisov) Mezi rukopisnými odpismi Novej zmluvy nejstávajú žiadne podstatné odlišnosti.

Zo Starej zmluvy jestvuje 5 kompletných rukopisov, najstarší z nich asi z 9. st. po Kristu. Po porovnaní s rukopismi od Mftveho mora (datované medzi 200 pred Kristom až 68 po Kristu) je správne zachovanie aj starozmluvného textu potvrdené.

ÚČEL BIBLIE

Odpovedzme teraz na otázku: načo je dobrá Biblia?

POZNANIE BOHA

Biblia je písomné zaznamenanie Božieho zjavenia - Božích činov a Božích slov. (Božie zjavenie je možné definovať ako "Božie odhalenie takej pravdy, ktorú by sa ľudia bez neho nemohli dozvedieť". Niektoré z Božích zjavení - nie všetky - Biblia zaznamenáva.) Zjavenia zaznamenané v Biblii odhaľujú Boží charakter a Boží plán s človekom.

Božie zjavenie je pre človeka nevyhnutne potrebné, nakoľko Boh je človeku v prirodzenom stave neprístupný (kvôli rozdielom vo vlastnostiach bytia a kvôli nepriateľstvu spôsobenému hriechom). Bez jeho seba-odhalenia človek si môže len domýšľať kto a aký Boh v skutočnosti je.

Božie zjavenie jestvuje vo viacerých formách - v historických udalostiach, v hovorenom a zapísanom slove, v nadprirodzených skúsenostiach - zázrakoch.

Biblia teda hovorí o Bohu a uvádza človeka do spojenia s Bohom.

JEŽIŠ KRISTUS

Najdôležitejšie zjavenie Boha sa uskutočnilo v Ježišovi Kristovi, ktorý je ústrednou a najdôležitejšou postavou Biblie. Biblia zaznamenáva predpovede o jeho príchode na Zem (v Starej zmluve), jeho narodenie, život, učenie, smrť a vzkriesenie (v Novej Zmluve). Biblia je jediným spoľahlivým svedectvom o Ježišovi Kristovi. Boha je možné spoznať len skrze Ježiša Krista, ale Ježiša Krista poznáme len prostredníctvom Biblie.

PRAMENŇ CIRKEVNÉHO UČENIA

Pretože učenie cirkvi (teológia) nie je založené na systematickom spracovaní ľudskými zmyslami bežne prístupných informácií (ako sú iné oblasti ľudského poznania), ale na zjavených činoch a výrokoch Božích, základným predpokladom existencie a pravdivosti učenia cirkvi je spoľahlivý záznam Božieho zjavenia. Z výrokov Biblie vyplýva, že Biblia je jediným zdrojom učenia cirkvi - teológie.

JE BIBLIA PRAVDIVÁ?

Keďže Biblia o sebe tvrdí takéto ďalekosiahle skutočnosti (z ktorých sme spomenuli len najzákladnejšie), prirodzená otázka znie: je Biblia pravdivá? Dôkazy o pravdivosti biblických údajov je možné rozdeliť do dvoch základných kategórií:

VONKAJŠIE SVEDECTVÁ O PRAVDIVOSTI BIBLIE

Vonkajšie svedectvá pochádzajú z mimobiblických zdrojov, ktorými môžeme biblické záznamy overiť. (Historické záznamy, archeologické vykopávky.)

Splnené prorocké predpovede

Hoci podstatou prorocstva nie je predpovedanie budúcnosti, ale zvestovanie (oznámenie) Božej vôle, sú to práve splnené prorocké predpovede, ktoré poskytujú najpresvedčivejšie vonkajšie svedectvá o pravdivosti Biblie. Ako príklad uvedme len dve témy biblických predpovedí: už spomínaný príchod Kristov, predpovedaný veľmi detailne a návrat Židov do vlasti, ktorý sa uskutočňuje od konca minulého storočia, ale predovšetkým od r.1948.

Archeológia

Archeologické vykopávky potvrdili mnohé spochybňované historické údaje Biblie (napr. existencia národa Chetitov, vynález písma pred časom, keď žil Mojžiš, obrovské múry Jericha).

Biblia a veda

Tvrdenie, že Biblia a veda si odporujú je snáď najrozšírenejšie nedorozumenie o Biblii. Vzniklo na základe filozofickej interpretácie vedeckých poznatkov (napr. o večnosti súčasných fyzikálnych zákonov) a nesprávneho výkladu niektorých biblických výrokov (napr. o pohybe slnka). Biblia sa

vyjadruje rečou bežného človeka a zaužívanými rečovými zvratmi (ktoré používa aj dnešný, vedou poučený človek). Veda zhromažďuje poznatky, ktoré potrebujú svetonázorový výklad. Tento výklad už nie je obsahom vedy, ale filozofie. Ak študujeme Bibliu s týmto prístupom, nikde overenému vedeckému poznaniu neodporuje.

VNÚTORNÉ SVEDECTVÁ O PRAVDIVOSTI BIBLIE

Vnútorne svedectvá sú založené na (vecnom, gramatickom, literárnom a inom) skúmaní obsahu Biblie a jej vplyvu na čitateľov.

"Tak hovorí Pán"

V biblickom texte znie ako stály refrén: "tak hovorí Hospodin", "Boh povedal" ap. (Len v Mojžišových knihách 420 krát.) Sami pisatelia sa k slovu Biblie stavali ako k slovu samotného Boha.

Jednotné učenie rôznych autorov

Porovnanie učenia vzájomne časovo a štýlovo najvzdialenejších kníh Biblie dokazuje, že je za nimi jeden autor. Inak by ju vôbec nebolo možné vydávať ako jednu knihu.

Vplyv na život jednotlivca a spoločnosti

Zaujímavé je sledovať vplyv Biblie na národy, kde sa Biblia šírila. Je možné objaviť priamu historickú súvislosť morálneho, kultúrneho a dokonca ekonomického stavu národa s jeho poznaním a úctou k Biblii.

Biblia je knihou kníh. Žiadna iná kniha nehovorí s takou autoritou a nemá taký vplyv na človeka, ktorý sa podľa nej správa. Tajomstvo jej vplyvu je ukryté v tej skutočnosti, že uvádza ľudí do kontaktu so živým Bohom.

O jej pravdivosti a účinku sa najlepšie každý presvedčí vlastným čítaním Biblie.